

नेपाल भाषाया लय्‌पौ

दच्छिया ३। छगूया ५०।

दँ १ ल्या ७
थ्यं ल्या ७६

नेपालया भाज़ु, मय्ज़ुपिंत

नेपाल फुट वयर प्रोडक्टस प्रा० लि०

या

भिंगु बांलागु लाकां मा:सा

☛ नेपाल फुट बियर प्रोडक्टस ☚

प्रा० लिमिटेड

यात

लुमंका दिसँ

○○ ÷ ❀ ✶ ○ ❀ ÷ ○○

लाकां दैगु थाय्:--

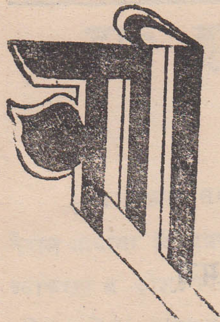
१. नेपाल फुट बियर प्रोडक्टस प्रा० लि०
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र,
बालाजु, कान्तिपुर ।

२. हिमालय स्तू० इम्पोरियम
न:घल त्वा:, कान्तिपुर

३. बिष्णुलाल एण्ड सन्स
क्वाछे त्वा: ख्वप

४. घरेलु शिल्पकला बिक्री भण्डार
जुध्द सड़क, कान्तिपुर

५. नारायणलाल एण्ड महेसलाल
मङ्गलबजार, ललितपुर

नेपाल भाषाया लय्‌पौ

सम्पादक:— हेमवज्र बज्राचार्य
व्यवस्थापक:— चन्द्रमान श्रेष्ठ

(ने. भा. वि. म.)

दं ६	ने. सं. १०८६ बछला	ल्याः ७ ध्यं ७६

राष्ट्रियध्वनि

श्री गोरखबहादुर, कलैया

चन्द्र सूर्य निर्ता दुगु भी नेपालया ध्वजा,
चन्द्र सूर्य दतले भीत रक्षा याइम्ह खः ध्वजा।

भीगु देशयागु नीर अमृत स्किं यक्व सा,
थ्वया चा विदेशया लुँयास्किं हे यक्व जाः।
महाद्योया पारवती हिमालय आत्मजा,
रामयाम्ह पत्नी सीता नेपालया म्ह्याय्‌मचा।
विश्वयात शान्ति बिया जगद्गुरु जूम्ह धका
नाम चले जूम्ह बुद्ध नेपालया काय्‌मचा।
रामायण च्वःम्ह ऋृषि वालमीकि हे मखा,
व नं भीम्ह दाजु किजा नेपाःया हे खः प्रजा।
प्रजातन्त्रस भीम्ह जुजुं थःस्व वंसां छुं मधाः,
वैगु बुद्धि खनाव ज्याखों छ्यँःत नापं छ्वक चाः।

थुजोपिं सपूत बूगु दे थ्व स्वर्ग हे मखा,
थमिगु नाम तयेत नं सनेगु दे-ज्या हे सखा,
भीगु दे व जन संख्या तःमधं सां छुं मपाः
भीगु तेजोशक्ति जगे सुयांसिबे छुं मपाः।
सृष्टिया शुरुंनिसें नेपाली हे जुजु थनया,
माःगु ज्या खँय् माया भोसं कँगु मदु ज्यानया।
जन सुखया साधन थन धाक्व दु मखु भचा,
व्यवस्था तया हनेनु ल्ह्वंका ब्वंका फुक मचा।
भीम्ह जुजु राम थेंसा भीगु देश माम थें,
अमिगु रक्षा हेतु मामयागु भाषां ज्या-खँ या।

७। १२। ०२० कलैया

डा० हायन्स जोर्गेन्सन (Dr. Hans jorgenson)

—पूर्णहर्ष वज्राचार्य

[थ्व लेखया समर्थ लेखक श्री पूर्णहर्ष वज्राचार्यं नेपालं उलिमछि तापाक दिया नं नेपाल भाषा प्रति प्रेम तया नेपाल भाषाया विचित्रकर्णिकावदान व बत्तिस पुत्रिका बाखं जक अंग्रेजी अनुवाद याना दीम्ह मखुकि नेपाल भाषाया व्याकरण व कोश पर्यन्त दय्का: नेपाल भाषायात विश्वं मान्यता बीका: भाःम्ह स्व० हायन्स जोर्गेन्सनया फोटो समेत ल्वीका: परिश्रम पूर्वक च्वया बिया दीगु थ्व लेखयात 'भी' परिवारेया हार्दिक स्वागत दु। —सं०]

विक्रम १९९० सालया भुखाय् व्वया प्यदँ न्यादँति लिपा जिमि बाज्या अबुपिनि तारिफ याना याना खँ ल्हाना बिज्यागु जिगु न्हाय्पने दुहाँ वंगु आतकं बांलाक लुमंनि— देनेमाह्म जोरगणेशं च्वःगु हँ धका। जिला जोरगणेश धयाह्म धः जकं स्यू, व नं जिमि पाजुपिंथाय् वनेबले लँय् लाह्म धः जुया। देनेमाह्म धवं छु च्वःगु धका सीकेत तस्सकं हे उत्सुक। तर बाज्या अबुयाके न्यने मछा:, ग्याः।

अबलेनिसें जि देनेमाह्म जोरगणेशया बारे सीके धका फक्व चाक्व कोशिस यायां वना, भगवानं आज्ञा दयका बिज्यागु वचन "स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभतेनरः" यात न्ह्यःने तया प्रयत्न यायां वना। भति भति सिया वल कि डेनमार्कयाह्म हायन्स जोर्गेन्सन धयाह्मसिनं भ्रोगु भाय्या सफू च्वःगु।

अबलेंनिसें श्री हायन्स जोर्गेन्सनया बारे न्यनेगु व वय्‌म्हलं च्वःगु सफू स्वयगु तस्सकं आयबू, तर छुयाय् राणा समय जूया निंतिं थुगु विषये न्यनेपिं विदेशीत थन मवः। भाग्यं छगू सफू थ्व हे जोर्गेन्सनं च्वया दीगु नेपाः दुत हया दीम्हसिनं नं विभिन्न सामयिक कारणं याना सफू पित बिय ग्याः। सफूया नां नं मस्यू,

थीवं चयाइगु, सिंत्ति मवनिगु भिंगु

दि जुद्ध मैच फैक्टरी (बिराटनगर) लि०

बिराटनगर

व

सहायक फैक्टरी :—

नेपालगंज मैच फैक्टरी (प्राइभेट) लि०

या सलाई व्यवहारे ख्यला दिसँ

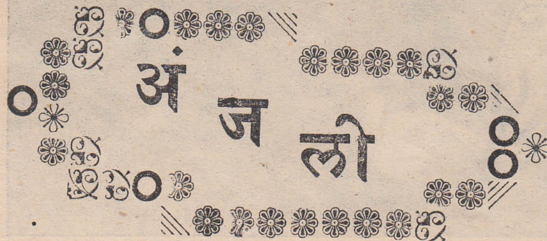
थौं कन्हे न्हून्हूगु किसिमयागु कस्मेरा

नापं

मय्जुपिनि कोट सुयत ल्वःगु

न्हूगु दिजाइनया भेलुर

उनि गाया निंति

लुमंका दिसँ

नयाँ सडक

ख्वाः तक नं मखं ।

२००७ सालं भीगु देशे परिवर्तन वल, नाप नापं देशवासी दाजुकिजापिं नं संसारया कुनेकुने वने जिया वल, अथे हे संसारया कुनेकुने च्वंपिं नं भीथाय् देशे वय्‌जिया वल । समयं ब्यू थें पासापिं तथा हितचिन्तकपिसं कामना याःगु बमोजिम् म्यूजियम सम्बन्धि अध्ययन व मां भायया सेवा यायत श्री ५ या सरकारया निर्णय बमोजिम २०११ सालं जि इटाली वना । रोमय् जगतविख्यात प्रोफेसर जुसेप्पे टुचियात भीगु भाय् स्यनेग ज्या यायां वयकःया संग्रहे मिखा वन, 'विचित्र कर्णिका वदानोध्दृत' धका धागु छगू सफुली । थ्वना स्वयांला जिगु लागि धात्थें हे विचित्रगु खँ जुया च्वन, कारण थ्व हे श्री हायन्स जोर्गेन्सनजुं प्रसिध्दगु बौध्द अवदान छगू भीगु भाषाया रोमन आखलं उल्था याना छापा याना तःगु । जिगु मने थःगु नां समानं पूर्ण हर्ष जुल । अले जि न्ह्याम्ह देनिस पासा नाप लाःसां भी जोर्गेन्सनया बारे न्यनेगु, तर अफसोचे स्यू धाःपिं छम्ह् मदु । वि. सं.२०१४ साले इटालिं लिहाँ वय धुसेंलि अकस्मात् जाकब्सेन धयाम्ह देनिस छम्ह जिगु नां क्या छेँ भाल । थ्वयकःयाके नं प्रथम प्रश्न थ्व हे याना कि-छिकिपिंथाय् देशयाम्ह हायन्स जोर्गेन्सन म्हस्यूला ? वयकलं धया दिल-जिमिथाय् दोलंदो जोर्गेन्सनत द गुम्ह ? जि भीम्ह जोर्गेन्सनयागु वर्णन याना बिया । 'जि लुय्‌केग कोशिश याय' धका वाचा बिया दिल, वयकलं डेनमार्कय् नं च्वया दिल, थःथाय् वःपिं मित्रपिन्त नं धया दिल । अन्ते कार्ल यसकलाण्ड धयाम्हसिनं नेपाःदेयागु २०/२१ गू लेख 'जेमेत' धयागु पत्रिकाय् प्रकाशन याना दीगुली भीम्ह जोर्गेन्सनया बारे भीसं गुजागु छातं उत्सुकता क्यनागु खः व हे छातं प्रकाशन याना दिल । गुगुलिं याना डेनमार्के जोर्गेन्सनया बारे फक्व चाक्व मालेगु ज्या जुल खनी, फलस्वरूप मित्रवर जाक्‌वसेन डेनमार्कय् लिहाँ भासेंलि वयकलं जोर्गेन्सनयागु फोटो छपा ठछया हया दिल । थ्व तसबीर खनेवं भीत लय्‌ता वइगु स्वाभाविकगु खँ खः । तर थुकिं याना जितः असंतोषं मन सुंक तय मबिल, स्वर्गीय प्रिन्सिपल अमृतप्रसाद प्रधानजुं जितः छकवः धया दीगु दु-सदां असंतोष, जुयमाः अले जक उन्नति याय फइ । अथे धका वयकलं छथाय् च्वया दिगु नं दु । थ्व अमृत-वाक्ययात मन्त्र याना जोर्गेन्सनया बारे न्यन्यं वना । पालि भाषाया विद्वान् जगत विख्यात प्रोफेसर हामरिक गुम्हेसिनं पालिभाषाया तःधंग कोष च्वया दीगु खः, जिगु लागि तःधंगु दुःख याना श्री हायन्स जोर्गेन्सनयागु महान् कृति-

1. A dictionary of Classical Newari.
2. A grammar of Classical Newari.
3. Battisaputrika Katha.

नांगु निगू निगू प्रति सफू डेनमार्कंनिसें छ्वना भाया बिया दिल । वयकःयागु तःधंगु दयायात जि आन्तरिक हृदयंनिसें कृतज्ञता प्रकट याना । वयकलं नक्ववाक्यं धया दिल, "हायन्स जोर्गेन्सन जिमिसं म्हमस्यू, कारण वयकः तस्सकं मेहनती तथा थियातःगु ज्या पूमवंतले तोतइम्ह मखु, अथे जूबले वयकः डेनमार्कया राजधानी कोपेन्हायगन तक हे छकः अपो मभाः । न्ह्यावलें हे चिकिचा धंगु आल्स धयागु तापुइ च्वना ज्या याना दिल । जि थः छम्ह देशवासीयात छिकि-

पिनिगु श्रध्दा-संस्मरण दुगु न्यने दुगु व जिछितः थ्व सफू च्वना वय् दुगु हे जितः तस्सकं हे खुसिया खँ ।" थ्व नम्रवाक्यं जितः ध्वास्स जिमि बाज्या अबुं ब्वंका बिज्यागु संस्कृत श्लोक लुमन—'विद्या ददाति विनयं' व 'नमन्ति फलिनो वृक्षा' थुकथं गुणं नम्र जुया क्वच्छुम्ह विद्वानं थुभनं दुःख सिया जिगु लागि ह्या दीगु सफू धका स्वस्वं वना । श्री हायन्स जोर्गेन्सनजुं तस्सकं हे सीमित साधनं धात्थें हें धैर्य साथ अतिकं हे मेहनत याना च्वंय् उल्लेख यानागु ग्रन्थ च्वया दीगु खन । थ्व सफू च्वया दीत वय्कः नेपाःदे छक्वः हे म्हाया मदीगु जक मखु कि नेपा.मितय्गु किपा तक हे वय्कलं खना दीगु मखु खनी ।

थुकिं याना थ्वय्कःयागु बारे सीकेगु इच्छा मनभ्रन बढे जुल, श्री जाकवसेनया शिष्य श्री जेसपरजायोर म्ही नेपाःयागु कचिभाँया अध्ययन यायत नेपाः म्हाया दिल, वय्कः नापं नं थ्व हे जोर्गेन्सनयागु बारे खँ जूवले वयकलं 'जोर्गेन्सनया बारे जिं फक्व माला व्छ्या हय' धया दिल । धात्थें डेनमार्कया 'रायल बिब्लियो टेका' म्यूजियम इत्यादि थासं थासे म्हाया सामाग्री मुंका व्छ्या नं ह्या दिल । वय्कःया नोवेम्बर ६ तारीख १९६५ यागु व अप्रेल २८ तारीख १९६६ या पौ मुताबिक—

श्री हायन्स जोर्गेन्सनजुं थःगु ठिसिसे च्वया दीगु बमोजीम श्री जोर्गेन्सनया जन्म ४ मार्च १८८६ सने डेनमार्कया नैऋत्य कोणया आल्स धयागु टापुया बक्सेबेल्ले माके धयागु थासे जूगु खः । वय्कः छम्ह कृषकया सुपुत्र, गुम्हसिया कलाःया नां खः श्रीमती हेलेन जोर्गेन्सन ।

वय्कःयात गांया द्वारें वय्कःया उच्च शिक्षा हासिल याय्गुली तस्सकं हे बाधा बिया दीगुलिं हाइफर्ले धया थाय् वय्कलं शारीरिक खेलकूद सयकः म्हाय् माल ।

स्नातक याय् धुनेव मारेवर्ग मुन्चेन तथा कील धयागु थासय् वना ११ गू टर्म वय्कलं अध्ययन याना दिल, अनं भारतीय फाईलोलजि तथा ईण्डो जर्मानिक लिन्गुईष्टिक व दर्शन अध्ययन याना दिल ।

मारेवर्गय् च्वना अध्ययन याना दीबले वय्कःया गुरुपिं जुयाच्वन Prof. BIRT., Prof. MAASS., Prof. KALB FLEISCH., व Prof. JUSTI

मुनचेने अध्ययन याना दीबलेया गुरुपिं Prof. CRUSIUS., Prof. VOLIMER., Prof. REHM, Prof. SIEG., Prof. FURTVANGLER., Prof. POEHLMANN, Prof. DEUSSEN., Prof. MARTINS., Prof. HOFFMANN., Prof. KAUFFMANN., Prof. JACOBY., Prof. VOLQUARDSON., Prof. STRAUSS., Prof. FRAENKEL, थ्व प्राध्यापक वर्ग मध्ते विशेषयाना वयकः Prof. SIEG व Prof. DEUSSEN पिं नाप जूगु जुया च्वन ।

श्री जोर्गेन्सनजुं (१) THE MANTRA-BRAHMANA व (२) PRAPATHAKA धयागुली थिसिस च्वया डाक्टर उपाधि कया दीगु जुया च्वन ।

मेगु श्री जोर्गेन्सनया ज लाखला छम्हसिगु धापू अनुसार, प्रथम विश्व युद्धे जोर्गेन्सनया छ्वँले धाःपाः जुल, थुकिं याना वय्‌काःया बराबर ततःसकं छ्यँः स्याइगु जुया च्वन । छ्यँः स्याइ-वले वय्‌कलं ज्या याना दिये मफुगु जुया च्वन, बय्‌कः सहरं पिने वुँ ज्या याना दुखःसुख याना जीवन व्यतीत याना च्वना दिल । वय्‌कः अ्पासिया यो, तर वय्‌कः तस्सकं हे मछाः स्वभावम्ह जुयाच्वन । वय्‌कः खुब हे न्यासि वने माःम्ह, नाप नापं प्राकृतिक सौन्दर्यया प्रेमी । वय्‌कःया जीवन निर्वाह पेन्सनं वइगु दामं व लेख तथा सफुलिं वइगु रायल्टीया दामं जुया च्वन । वय्‌कः कोपन हेगनया (Royal"Biblio-teke) स्व म्हःबलें छम्ह तःमिम्ह थःथितिया पाखें वय्‌काःयात सहयोग जूगु जुयाच्वन । थुगुकथं सुदूर पश्चिम देशे नं लक्ष्मी व सरस्वती निम्ह तता-क्यहेँ मिले मजूगु खनेदु ।

आः तक म्हीसं स्यूगु म्हीगुभासं च्वयादीगु श्री जोर्गेन्सनया कृति क्वय् च्वयागु दुः—

1. VERSUCH EINESWORTENBU-CHES DERNEWARI SPRACHE.
2. A DICTIONARY of Classical Newari
3. A GRAMMAR of Classical Newari
4. BATISPUTRIKA KATHA.
5. VICHITRA KARNIKAVADANO DDHRITA.

श्री हायन्स जोर्गेन्सनयागु संग्रहत फुक्कं हे थौंकन्हे स्वेडेनयाम्ह छम्ह प्रोफेसरयाथाय् व्छ्या तःगु दु । थ्व हे सामग्री फुक्कया सहयोगं स्वेडेनयाम्ह प्रोफेसरं म्हीगु भाषाय् अनुसन्धा-नात्मक ज्या याना च्वंगु नं न्यनेदु । तर व प्रोफेसरयागु नां तथा ठेगाना मस्यूनि । सीकेगु कुतः जुया च्वंगु दु ।

आ छगू हे जक प्रश्न शायद थन वयफु— "थुलि मछि म्हीगु भाय्या ज्या याना दीम्ह श्री जोर्गेन्सन थौंकन्हें गन ? छाय् वय्‌कलं मुंका तःगु अनुसन्धानात्मक सामग्री फुक्क स्वेडेने यन ?" थुकिया उत्तर तस्सकं दुःख तातां धाय् माला च्वन कि वय्‌कः थौंकन्हे थ्व संसार तोता मेगु संसारे म्हाय धुंकल । तर गबले धयागु खँ म्हीसं मालाः सीके मानि ।

न्ह्यागुं देशया भाय धयागु शब्दमय जूगुलिं फय्या नापं आकाशे खने मदयक सुला च्वनिगु तत्व जुया च्वन । म्हीगु थ्व भाषायात नं राणा शासनं त्यत्तुत्यल, थूथू तुल, थुलि तक नं कि माःथाय् खँ ल्हाय् तक नं मबिल, तर व शब्दमय जूगुलिं फय् समानं खने मदय्‌क सुदूर पश्चिम डेनमार्कया नं कुने च्वंगु तापुइ थ्यंक वना ग्रामार व डिक्सनरीया रूपं भाषाया स्यल्लागु, धिसि मिसि धाःगु निपातुति जुया दना च्वं वन । धन्य म्हीगु भाषाया विशेषता ! धन्य हायन्स जोर्गेन्सनया विशेषज्ञता !!

तिकिझ्यालं

सिद्धि चरण

पिलुइ मछाःसां छन्त स्वया च्वन्य
थुगु : तिकिझ्याःया प्वालं,
फुक छसाछता दतले स्वैच्वन्य
छुंगु न्हिन्हिया ज्या—खँ ।
'म्हगसे न्ह्यः बइ सःता काय् छ
जिगु हे मखुला अन राज्य,
चत्थ्य जितः याना काय् छन्त
थ्वाःवइम्ह सु अन जिगु भाग्य ।
खः धाइ जितः ध्वादः, ग्वाज्यो,
'म्हगसेया सुख नं सुख ला !'
तर जि न्यन्य थन धायफु सुनां का
सुखया थाय् हे म्हगसे मखुला ?
मखं, मखंम्हं छुं हे म्हगसे,
थन म्हगसेया, छाय् निन्दा,
मांया म्हगसं बूपिं मीपिं,
म्ही म्हगसं जक छु दइगु आः ।
का ज्यू, येक्य जितः छं म्वाःछुं
गुलि छ जितः यो जिमिम्ह मखाः,
छं बी हे माः जिं काय् फक्व
छाय् ख्वेगु जि छं मयल धकाः ।
खः जि बांमलाः न्हाय्मदु, हिसिमदु,
छ जितः योगु थ्व बल मखुला,
योगु जितः थ्व थ्यया च्वन्य फःसा
म्वाः मेगु जितः छुं हे आः ।
तीव मिखा जिं मं जिगु न्ह्यःने
प्रियतम, छन्त लुया दइगु,
पिलुइ मछाःसां छन्त स्वया च्वन्य
थुगु तिकिझ्याःया प्वालं ।

५-८-२०१७

जिगु झ्याः

पद्मज्योति कंसाकार

सफू स्वस्वं मिखा त्यानुया वल, मगज गुमसे जुया वल धायव जि भयालं थयक मिखा पिने ब्वयगु बानि । किताब स्वस्वं छ्यँः थयक ल्ह्वन धायव हे भयालं पिने फुक्क खनेदु । गोगू घण्टा मस्यु जिगु मन व न्ह्यपु जिगु म्हय् मदु । सुनानं जितः खंसा आनाहाँ न्ह्यः वय्का च्वंम्ह धाइ । म्ह-म्हि फिरिक्क मसं, जिगु चीगोगु मिखा अज्ज चीगो जुया च्वनिगु, म्हुतुं छुं धाय् त्यंम्ह, तर धाय् न्ह्यः हे खँ ध्वनिनाः म्हुतु जक चाय्‌गा च्वंम्ह थें । संक्षिप्ते जि गुलि बांलाःम्ह खः अथे भयालं स्वया च्वने बले उलि बांलाः खमे मदु ।

तर जिगु मन व मगजया अज्याबले साप लिमलाः ।

भयालं पिनेसं लाःगु छेँ मिसा छम्ह न्ह्याबलें ककीचां सँ छयना च्वनिगु, ख्वाः जिं बांलाक तिफ्याय् मफु । बरण्डाय् स्टूलचा छगुली व मिसा भुगलुं च्वनाः मिखा न्ह्याबलें कवकना च्वनि । तर ल्हाः गबलें मदी, वया छु जक विचाः याना च्वनिगु जिं सीके मफु । न्ह्यागु जूसां गय् म्ही म्वाना च्वना व नं अय् हे म्वाना च्वन । म्ही 'थौं' धयागु दु, 'कन्हे' धयागुं दु । तर वया जीवन म्हीगय् हे दुनां च्वन । वयात थौंयागु छुं वास्ता मदु, कन्हेयागु नं छुं आशा मदु ।

फ्वींक सासः ल्हानाः जिं मिखा व बरण्डां लितहया । जिं छुं याय् मफु, स्व जक स्वयाः नुगः भयातुकेगु त्वताः । मिखा थयक च्वय् ब्वय्, तर हुं तापाक च्वंगु पहाडे हानाः हानं ल्याहाँ तुं वइ ।

हानं मिखां माला हइ— न्हि न्हिं ठीक पाँच बजे म्हासुगु छेँया कःसी मिसा मस्त निम्ह थाहाँ वइ । कालेजं लिहाँ वयाः बजि-बाजि नयाः भचा त्यानु लंकः वइगु ज्वी । अपिं साप न्हिले माःपिं जुया च्वन । छाय् व छु खँय् न्हिलिगु मस्यू । तर न्ह्यागु थजु अमित स्वय्‌व फुक चीज हे न्ह्याइपु थें च्वं । छुं तन्ता मदु, जाँच मत्योतले छुं धन्दा मदु । मां-बौपिंसं त.बले तक फु अबले तक ब्वंकइ । मिसा ज्वीवं स्कूल-कालेज नाप वास्ता मतसे भुतुली जक मि प्वीगु व व्याहा याना अजिमाया थें वालालाला मचात खाकेगु समय मखय् धुंकल । थौं कन्हे ला ७५ दँ म्वाःसा स्वब्वय् छब्व अर्थात् २५ दँ ला स्कूले वा कालेजे वा यूनिवर्सिटी ब्वँ ब्वं हे प्वीगु । वाउँक घाँय् धीँ दुथाय् फैत जयाः सिमाक्वय् ग्वत्तुलाः बासुरी पुपुं बाल्यकाल बिते याय्‌गु वखत मखय् धुंकल, वाउँक घाँय् दुगु ख्यः गन काः वनेगु, छेँ दय्‌केगु हे छगू उद्योग धन्दा जुया च्वंबले । दुरु व मक्खन ड़ेयरी फार्मय् दयक दय्‌कं फैत लहिनाः सुनां तन्ता याइगु ? हानं लँय् लँय् तच्चामाकु, ध्वाँय् कासा म्हिताः तःधी ज्वी धाय्‌त नं लँ फुक्क मोटर, रिक्शा, वसं जाः । उकिं थौं कन्हे मब्वनां नं अपाय् हाकःगु जीवन छु याना फुकेगु !

अले अपिं मिसा मस्तस्यें स्वया च्वंगु लँय् जिं नं मिखा ब्वय् । ल्याय्‌म्ह-ल्यासे, बुढा बुढित फुक्क उखें थुखे थुखें उखे न्ह्याः वनां च्वंगु दु । छपाः निपाः ख्वाः काचाक्क म्हस्यू ख्वाः वः । मखुसा ला व जूपिनिगु ख्वाः हे मदु धाःसां

तू भ्वाँय्

छगू आह्वान

गिरिजा प्रसाद

थ:गु हे त्वांना क्वेँया काहा– 'तू··· भ्वाँय्'
ता:ता: बपि धीया कूता थना, हिनू प्वाचं चिना
थ:गु हे सुखू गंगु छेंगूया द्यवं फाया,
फय्ंलिस्य गुइँ गुइँ न्यूगु ल्हातं
थ:गु सीह्म थ:गु हे ब्वहलय् तया यंक्य दिप पाख्य
थ:गु हे ल्हापां सी बाजं थाना– छ्याइँ छ्याइँ···
त्वांना क्वेँया काहा पुया 'तू भ्वाँय्···'
'तू भ्वाँय्···'
–थ्व छगू निमन्त्रण अन दिपया
अय् संखया सब्दं न्ह्यलं चाह्म (संबोधन थ:त हे),
–थ्व छगू आह्वान व दिपया
थ्व प्यक्का लँय् दथ्वी च्वना आह्वान व दिपया

सिता थें च्याग्गु चिंता थ:गु हे
प्वा मि थ:गु हे
मिप्वा लाखय् थ: हे
थ्व कवं ख्वाःगु ख्वा,
वा किर्र न्ह्यया प्याखं हुया छ्व, कवं प्याखं थ: हे
थ:गु हे ला-हि फ्येत, द्व:द्व: म्ये थ: हे
(छाय् धा:सा मि नं थ: हे
द्व:द्व: म्ये च्वाला च्वाला लूथें च्वंग् म्ये)
अहो, जि थ:थम्हं पूर्णम्ह दिपसां
अज्ज वन्य मानिह्म, फय्ंलिस्य गुइँ गुइँ न्यूगु तुतिं
पलापतिं तू भ्वाँय् याना–
त्वांना क्वेँया काहा···

ज्यू। पुलुक्क थौं छक: ख्वना, व स्वा:पा:चात, हानं गबलें खनि ला मखनि ला ? धात्थेंया खँ ला मां बौ, त क्येहें, स्कूल-कालेजया पासापिं, भा:त कला:, मचाखाचा व थ:थितिपिं भिन्ह नीम्ह त्व:ता भीसं म्हनं गुलि मनूत म्हस्यू ? सलंस: देशया अरबों मनूतय् मध्ये भी उलिचा मनूत नाप संगत याना भूले जुया च्वने फुगु नं गजब ख्व:। थुकियात हे मखा माया-जाल धाइगु। जि थ्व माया जालया विरोधे मदु, छुं विरोध दुसा थुलि हे कि गपाय्सकं ची हा:क व ची व्याःगु थ्व मायाजाल, छाय् भचा अज्ज त धं, त:व्या मजूगु ?

माया धयागु अस्थायी, मोह धयागु क्वह्यं आदि आदि धाइगु मन्त्र थें ज्याय्ख्यले मदुग सल्लाह छुं मेगु दइमखु। वस्यंलि म्वाय् मा:, म्वास्यंलि थ्व संसारे च्वंगु बस्तुत नाप हिला बुला, ल्वाना: स्याना ग्याना: सां म्वाय्गु, काथर जया: त्याग याना धका मिखा तिस्सिना: म्वाय्गु स्वया यक्वं न्ह्याइपु भिं जू। थज्याबले हे हानं बिचा: वल– उलिमछि तत:धंपिं विद्वानपिसं धया वंगु खँ फुक्क छु अले सितिं ला ? मखु. जन्मकाछि धा:थें न्ह्या:सां ह्या:सां विद्वान पिसं क्यंगु लँ जक भिं धका: उकिं हे वना च्वन धाय्‌व मेता छुकिं हे मखुसां बानिं हे व तत:धंगु खँ फुक्क ख:गु थें च्वना वइ।

बानि, बानि, बानि। जिके नं गुलि जक बानि भिंगु-मभिंगु दु:। गज्यागु बानि थ्व ? कुनें मामं च्या त्वंवा धका: ग्व:क: स:ता हय् धुंकल, तर जि थ:गु भयालं स्वया: म्वा: मदुगु खँय् न्ह्यपु फुकेगु बानी मशगुल जुया च्वना। उकिं जि वाथाक दना: व जिगु भया:या स्वकुव्या, खुकु हाक:गु जगत त्व:ता: हानं व हे म्हस्यूपिं मां–बौ किजा क्यहेँ पिनिगु लुमुगु व म्हस्यूगु संसारे क्वाहाँ वया।

खासँ

थःत छु जुया चवन
क्यना ल्वय् म्हसीका
दिसँ

अले

थःत मागु वासः नं ज्यना खासँ

डि. लक्ष्मी मेडिकल स्टोर्स

फों. नं. ११६३३ कमलाद्दि त्वाः

यचुक पिचुक पुना तःपिं
गुलि बांलाः

खासँ

हाकुक स्वयुहे मजीक

पुना दीम्वाः

जिमिथाय् झाया हीका दिसँ

न्यू ड्राइल्किन

डौबहाः यल

आधुनिक फेन्सी साडी
बलाउजया कापः

नापं

उनि, रेशमी, शाल, कस्मेरा

व

हरेक प्रकारगु कापःया

निंति

श्री स्टोर्स

लुमंका दिसँ

जुद्ध सडक फो. नं. ११४७४

वःर.धयागु दुले महिल धायत्‌ं

याकनं स्वाथःज्वी

उकिं

एभर क्लिन
ड्राइक्लिनर्स

यात

लुसंका दिसँ

१५।३६० छेत्र पाति

झीया धापू

साहित्यया न्हयागु हे परिभाषा यासां मानवजीवन नाप बाया च्वनि मखु । ला व लुसि थें प्यपुना च्वनि, पासा पासा थें नापनाप जुया च्वनि, किचः थें ल्यूल्यू वया च्वनि । उकें मनूतसें नं थ्वयात न्हापांनिसें हे थःथिनि नाप नापं 'फांगारु' थःपिनि मचायात छेंगूया म्हिचाय् घाना ज्वी थें घाना वया च्वंगु दु, ज्वं छुया वया च्वंगु दु ।

नेपाल संबत १०२६ साले तक अर्थात् झीगु भाषा साहित्य थासा आखले पिहाँ मवःनिगु हस्तलिखित कालेतक झीगु साहित्य आपा यानाः उगु वखते नय् त्वनेगु समस्या अपायचो जटिल जूनिगुलि फुक धया थें गद्य साहित्य धार्मिक, नैतिक भावनां जाःगु खनेदु । धात्थें ला गीति पाखे नं छुं भति हास्य व शृंगार सम्बन्धी लोकगीत दुसां आपा मे देवदेवनापिनिगु हे खनेदु । थ झीपि जुजुयात द्यः भापा च्वनिपि जूगुलि आपालं मे उगु उगु वखतया जुजुपिनि नां नं लाना च्वंगु दु । गुकि व मे थुगु वखते चिगु धकाः सीकेत व जुजु भति लेखकपनि धारणा साकेत नं ज्या ब्यू ।

थज्यागु नेपाले गन राणाकालया ख्यूँगु चां तोपुया हल अन झीसं झी जुजुया दर्शन हे दुर्लभ धया थें जुया वन । न्हयाथाय् स्वःसां व हे निराशा जाःगु ग्यानापुगु चा । उथाय् हे गद्ये निष्ठानन्द व पद्ये सिद्धिदासपिनि प्रादुर्भाव जुल छु उगु बखतया साहित्य धार्मिक जक मजुसे नैतिकता, स्वदेश प्रेम व जागृतिया नं छुं अंश जानाः खने दःवल । सिद्धिदास व योगवीरसिंहया विषये 'कवि सिद्धिदास व अमरकृति' व 'योगसुधाया भूमिकाय्' झी कवि चित्तधरं वयकःपिनिगु–

'सिना हे वंसा नं छिगु गुण जिनं लो गन मनी'
'कवर्यां सुवा फया ज्वी जि, फयजा मखु जि सरा'
'काय म्ह्याय निम्हं उत्थें खनेमा बबु मामनं'
'नेपाल भाषा जीर्ण जूगू अलिस मचासे भिवयनु'
'उन्नतिशील विदेशया जाल चफुना वांछ्य माल'

आदि यक्व दसु वयना तगु दु । मेगु धर्मादित्य धर्माचार्यया विशेषता 'बुध्द धर्म व नेपाल भाषा' पत्रिकाया अंक अंकं क्यना वंगु दु ।

अथे हे हानं उगु समयया मेपिं नवयुवक कविपिसं क्यनातगु स्वदेशप्रेम, जागृति, राष्ट्रीयता आदिया नमुना नं 'थुलिचा' सफुली वाना च्वंगु दु ।

मेगु वयां लिपा फत्तेबहादुर दाइया 'नेपाली विहार' या ताःहाकःगु भूमिका, झी कवि 'हृदय'या मां कविता व कवि सिध्दिचरणया 'वर्षा' 'गंगु खुसिचा' कविताया झोलं यानाः स्वम्हं जेले लाःवंबले अन नं पासापिं सकसिनं व परम्परायात मतोतुसे सामाजिकता व राजनीतियात नं क्वातुक घय्पुना वया च्वंगु दु :—

'सुगत सौरभ' महाकाव्य ला राष्ट्रीय संस्कृतिया मू धुकू हे जुल । अथे हे 'यमि' जुया 'अर्हत्नन्द' महाकाव्ये नं झीगु समाजया ख्वाःपाः बांलाक ब्वया तःगु दु, गनं गनं क्रान्तिकारी भावना नं ।

मेगु 'सिध्दिचरणया छुं' धकाः प्रो. माणिकलालजुं "सिध्दिचरण केवल प्रकृति कवि जक मखु नापं राजनैतिक कवि खः" धकाः प्रतिपादन याय्त 'सीस्वां' व "फूस्वां" संग्रहया कविता नं उध्दरण यानाः क्यना दीगु दु । अथे हे रामहरि जोशीजुं श्री केदारमान 'व्यथित'या काव्य साधना धाःगु लेखे धयादीगु दु – गनं गनं श्री 'व्यथित' यागु काव्यधाराय् प्रगतिशील व राष्ट्रीय भावना नं बा वया च्वंगु खनेदु । हानं थ्व नं धयादीगु दु 'ख्वबि प्याःगु में' या ब्याक्कं कविता प्रायः व्यथापूर्ण व मर्मस्पर्शी जूसां छथाय् निथाय् कविया विप्लवीभाव जाग्रत जू त्वंगु दु ।

"झी" भाग्य कासा २

२०.०० सिरपाः

ल्याः	विवरण (खँ)	निताय् छता	
१	मचायात वया — — — — दाल — — —	मामं	भां नं
२	— — — — छह्म उपन्यास च्वमि खः — —	धुस्वां	"यमि"
३	भुतुली च्वंगु दुरू — — — — त्वन — — —	भति	भलि
४	जीवने — — — — मदेक मगाः — — —	कलाः	भात
५	कापू लाःवं मचा — — — — कुतुंवल —	पलि	पौ नं
६	— — — — देश नं पुलांगु खः — — —	ख्वप	यल
७	— — — — पत्रिका खुला मदुवं दित — —	तिकाभयाः	नसंचा
८	— — — — — नां दंह्म जुजु खः — — —	प्रतापमल्ल	जयप्रकाश

नां त्वा ____

____

सुचना

१. थ्व भाग्य कासा ०२३ भाद्रया ३१ गते दुने थ्यने माः।

२. च्वे च्वयागु निताय् थःत यःगु छताय् जक चितया छ्वया हे माः। मेगू तःगू मछि छ्वया हःसा गथे खः अथे हे ल्ह्वया उके नं थःत यःगू छताय् जक चितया ह्यमाः।

३, छगू छापेयाना तयागु चाना छ्वया ह्यमाः। मेगु मेगु भौँ ते ल्ह्वया न्ह्याक्व छ्वया हःसां ज्यू। तर छगू छगूया ।१५ भिन्यागः वंगु टिकट नं छगू छगूया ल्याखँ ग्वःगू खः वःगु हे तया ह्यमाः।

४. खामे पिने "झी" भाग्य कासा ल्या २" "झी" कार्यालय ६५, न्हूवहाः थायमदु – कान्तिपुर–१२ धका बांलाक च्वया छ्वया ह्यमा।

५. पुरस्कार (सिरपा) नियम भाग्य कासा व या कथं ज्वी।

उकि सीदु जेनकालं नं थपिनि परम्परा कःघाना वया च्वंगु दु । धात्थेंया खँ जा २००२ साले मेमेपिं ६७ सालया राजनैतिक बन्दीतय् नाप नेपाल भाषाया लेखकपिं नं जेलं मुक्त जुल । २००३ साले नेपाल भाषायात समिति अडाय् पास याका. छापे याकेगु अनुमति बिल । अले पास याके यंकुबले अज्याःगु राष्ट्रीयता, राजनीति, देशप्रेम, वा क्रान्तिया रंगं कीगु सफू वा लेख-कविता पास मया । धात्थेंला अबले तक नं नेपाल भाषां धकाः नां जक काय्‌गु नं राजनीति तिनि । 'व्यथित' जुया 'प्रतीक्षा' सफू, धम्मालोक भन्तेया महाचीन यात्रा सफू, फत्तेबहादुर दाइया 'ख्वूँलँय् दलका पथिक छु याय् ज्यू' व 'पासा थौं हे उगु दिन खःथें', सिद्धिचरणजुया 'सिद्धिदास', हरिकृष्णजुया 'लिहाँ छता जा वय् मखु पासा' आदि कविता व सुगत सौरभ, अर्हत् नन्दयागु नं गोपु खे कविता पास मजू हँ, व खं 'हृदय'जुं 'दुने व पिने' लेखे छुं भचा च्वया दोगु दु। थुकथं वव कविता गुगुं धर्मोदय पत्रिकाय् व गुगुं प्रजातन्त्रलिपा तिनि छापे जुल। उखे नेपालं पितिना छ्वःपिं भन्तेपिसं नं भारते च्वनाः भाषा व धार्मिक स्वतन्त्रता दय्‌माः धयाथें 'धर्मोदय सभा स्वनाः 'धर्मोदय' पत्रिका नं पिकया बिल। थुकि सी दु उगु बखतया साहित्यिकपिके गुलि गथे सामाजिकता व राजनैतिक जागृति दु। हानं उगु बखतया साहित्यिकपिसं नेपाल भाषा साहित्ययात थःपिनि नाप नापं थत यंकेगु गुलि सत्प्रयास यागु दु ।

वयां लिपा अर्थात् ७ सालया क्रान्तिलिपाया नेपाल भाषा साहित्य छु गथे जुया वया च्वन, व लँय् लाः ला मलाला, व खँ वर्तमान तिनि, उकिया विषये भविष्यं हे जक कोछी ।

झी
नेपाल भाषाया लय्पौ
१०७८
या

ल्याः ७५ या ल्याःचा

आम्दानी			२१७।
ग्राहक पाखें —		४०।	
वःगु	३०।		
काय्मानिगु	१०।		
विज्ञापन पाखें		१७०।	
वःगु	९०।		
काय्मानिगु	८०।		
मिया वःगु		७।	
खर्च			२४७।
प्रेस यात		१६५।	
स्टेशनरी — — —		८२।	
भोँ यात —	५७।		
स्टेशनरी मेमेगु	२५।		
द्यापं — — —			३०।
जम्मा द्यापं		१२०।	
ग्राहक काय्मानिगु	१०।		
विज्ञापन काय्मानिगु	८०।		
खूद द्यापं	३०।		

का० म० अ० द० नं० २२।११०

सम्पादक व प्रकाशक –
हेमबज्र बज्राचार्य (ने. भा. बि. मं)

थाकू: – नेपाल प्रेस
५६८ न्हूसतक, कान्तिपुर – ६